

Asia: VN/11385/2020

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnos

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- tai etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

• **Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse**

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (strategian luku 2.1)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

-

2) Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

Strategialuonnokseen on kirjattu uutena linjauksena kevyen polttoöljyn jakeluvuorituksen nostaminen 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Suomen Yrittäjät haluaa kiinnittää huomiota siihen, että polttoöljyn hinta on noussut dieselin hintaa nopeammin. Kevyttä polttoöljyä käytetään muuhunkin kuin lämmitykseen: sillä on suuri merkitys muun muassa maarakennus- ja metsäalan koneyrityksille, joiden työkoneissa käytetään polttoaineena kevyttä polttoöljyä.

Tähän saakka suunnitelmana on ollut, että biopolttoöljyn jakeluelvoite olisi vuodesta 2028 eteenpäin 10 prosenttia. Strategialuonnoksen sisältämä linjaus kiristäisi siis jakeluelvoitetta merkittävästi. Toimenpide aiheuttaisi voimakkaan hintapiikin ja voisi aiheuttaa kannattavuuskriisin muun muassa maarakennukseen, metsäkoneurakointiin ja maatalouteen.

Ennen kuin hallitus päättää kevyen polttoöljyn jakeluelvoitteen kiristämisestä, tulee jakeluelvoitteen nostamisen yritysvaikutukset arvioida tarkkaan. Tärkeää on myös kommunikoida tulevista jakeluelvoitteen muutoksista ja niiden yritysvaikutuksista etupainotteisesti alan toimijoille. Ennakoitavuus on tärkeää, jotta toimijat voivat huomioida kustannusrakenteessaan ja sopimuksissaan tulevat muutokset.

Strategiaan on kirjattu uutena toimena selvittää erityiskeinoja, kuten sähköistämistä ja biokaasun käyttöä työkoneiden öljyn käytön vähentämiseen. Tätä Suomen Yrittäjät pitää järkevänä.

3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)

-

Avoin vastaus vetyä ja sähköpolttoaineita koskien

Strategiassa painotettu vedyn käytön edistäminen on tärkeä asia. Liikenteen sähköistymisen kanssa rinnakkain on edistettävä myös muiden päästöttömien käyttövoimien, kuten vedyn ja biokaasun yleistymistä. Vedyn käytön edistäminen on erityisen merkityksellistä raskaassa liikenteessä, sillä sähköistyminen ei raskaimmissa ajoneuvoissa ole lähitulevaisuudessa realistista. Korostamme, että riittävä vedyn jakeluverkosto on tarpeen, jotta liikenteessä voidaan siirtyä vedyn käyttöön. Vedyn jakeluverkkoa on kehitettävä ilman raskaita uusia velvoitteita yrityksille.

4) Energiatehokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)

-

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

Suomen Yrittäjät näkee, että energiatehokkuuden parantamisessa on Suomessa vielä potentiaalia. Pidämme tärkeänä sitä, että energiatehokkuutta edistetään ja tuetaan aktiivisesti, jotta siitä saatavat hyödyt saadaan realisoitumaan. Energiatehokkuuden parantamisen konkreettiset toimenpiteet olisi hyvä koota kattavaksi toimenpideohjelmaksi. Samaan aikaan korostamme kuitenkin sitä, että toimien oikea-aikaisuudesta ja kustannushyödyistä pitää huolehtia. Korostamme myös sitä, että avustusten ohella on tärkeää varmistaa riittävä neuvonta parhaan mahdollisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi.

Energiatehokkuuden parantamisen tulisi olla yksi keskeinen painopiste kaikilla sektoreilla. Energiantehokkuuden avulla voidaan vähentää kustannuksia, päästöjä ja energiankulutusta. Käsitksemme mukaan suomalaisilla yrityksillä on paljon osaamista energiatehokkuudesta ja keskittyminen energiatehokkuuden parantamiseen voi avata yrityksille merkittäviä markkinoita.

5) Energian toimitus- ja huoltovarmuus (strategian luku 2.5)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energian toimitus- ja huoltovarmuutta koskien

-

6) Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ydinenergian käyttöä koskien

-

7) Energiamarkkinoiden kehittäminen (strategian luku 2.7)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiamarkkinoiden kehittämistä koskien

-

8) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)

-

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

Voimakkaat TKI-panostukset ovat edellytys onnistuneelle vihreälle siirtymälle. Tutkimus ja innovointi ovat keskeisiä kilpailukykyä edistäviä toimia. Suomen Yrittäjät katsoo, että uusien innovaatioiden kehittäminen ja toimiva rahoitus vähähiilisille ratkaisuille on tärkeä osa hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamista. Tavoite nostaa TKI-rahoitus Suomessa neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä yhdessä hallituksen linjaama TKI-verokannustimen käyttöönoton kanssa luovat edellytyksiä onnistuneelle vihreälle siirtymälle.

Huomautamme kuitenkin, että pelkät taloudelliset TKI-panostukset eivät mahdollista siirtymän, mikäli osaavan työvoiman puute osoittautuu pullonkaulaksi. Yritykset eivät tee TKI-panostuksia, jos työmarkkinat eivät ole toimivat ja työvoiman saannissa on ongelmia. On siis pidettävä kokonaisuudesta huolta, sillä muuten kategorinen julkisten TKI-menojen lisäys voi osoittautua tehottomaksi.

9) Verotus (strategian luku 2.9)

-

Avoin vastaus verotusta koskien

-

10) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ilmastonmuutokseen sopeutumista koskien

-

11) EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus EU-vaikuttamista koskien

-

1) Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ilmastotavoitteiden saavuttamista koskien

-

2) Valtiontalousvaikutukset (strategian luku 3.2)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus valtiontalousvaikutuksia koskien

-

3) Kansantalousvaikutukset (strategian luku 3.3)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus kansantalousvaikutuksia koskien

-

4) Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset (strategian luku 3.4) sekä sukupuolivaikutukset (strategian luku 3.5)

En ota kantaa näihin osa-alueisiin

Avoin vastaus perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia koskien

-

5) Vaikutus energiajärjestelmään (strategian luku 4)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiajärjestelmävaikutuksia koskien

-

Suomen vetyst strategia

-

Avoin vastaus Suomen vetyst strategiaa koskien

Katso kohta 3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)

Avoin vastaus muita Ilmasto- ja energiastrategian osia koskien

Yritysvaikutusten arviointia ei ole strategiassa tehty riittävästi - arviot ehdotuksen vaikutuksista yrityksiin puuttuvat täysin. Vaikka vaikutusten arvioiminen on haastavaa, jonkinlaisia suuntaa antavia arvioita pitäisi tuottaa, jotta nähtäisiin miten uudet ehdotetut toimet vaikuttavat yrityksiin.

Samaan aikaan ilmasto- ja energiastrategian kanssa lausunnoilla olevassa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa vaikutusarvioinnista on huolehdittu huomattavasti paremmin, sillä ko. suunnitelma sisältää arviot toimien ilmastovaikutuksista, kustannusvaikutusten kokoluokasta ja toimien hyväksyttävyydestä. Päästövähennykset vaativat valtavia panostuksia yrityksiltä, joten uusien toimien kustannustehokkuutta on pystyttävä arvioimaan. Valtaosa yrityksistä suhtautuu päästövähennyksiin ymmärtäväisesti ja haluaa kantaa vastuunsa yhteiskunnan päästövähennyksissä, kunhan valitut toimet ovat aiheuttamiltaan kustannuksiltaan oikeasuhtaisia niillä saavutettaviin päästövähennyksiin nähden.

Lisäksi Suomen Yrittäjät haluaa kiinnittää huomiota siihen, että mikäli valtaosa suomalaisista yrityksistä halutaan saada mukaan ilmastomuutoksen torjuntaan, pitää suurten yritysten lisäksi arvioida pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua ilmastotoimiin ja etsiä kannustavia keinoja, joilla pk-yritykset voivat vähentää päästöjään. Suomen Yrittäjien, TEM:n ja Finnveran kanssa yhteistyössä toteuttaman Pk-yritysbarometrin mukaan pk-yritykset haluavat osallistua ilmastotoimiin, mutta toimien pitää olla sellaisia, että pk-yritysten on realistista osallistua niihin.

Malinen Petri

Suomen Yrittäjät ry - Vehmanen Emma-Stina, Suomen Yrittäjät ry